

і не можуть бігати, а дехто навіть не може говорити чи бачити? Як навчити учнів розуміти, що відчувають і яким бачать світ люди з особливими освітніми потребами? Як донести думку про те, чому важливо спілкуватися і підтримувати таких людей? Оберіть дві-три поради стосовно психологічної підготовки дітей звичайного класу до того, що в них з'явиться особливий учень.

- a) перегляд тематичних мультфільмів про особливих дітей
- b) створення карти емпатії спільно з учнями класу
- c) комунікативний тренінг
- d) проведення спільних учнівсько-батьківських зборів, на яких розповідається про доцільність інклюзивного навчання
- e) участь у грантових програмах для підтримки інклюзії
- f) бесіди із запрошеними фахівцями, які працюють з особливими дітками (дефектологами, фізіотерапевтами, логопедами, реабілітологами)
- g) знайомство з історіями успіху особливих людей (Нік Вуйчич, Оксана Зубковська, Еймі Майллінз та ін.)
- h) Ваш варіант _____.

Описані нами прийоми, методи, зміст і форми роботи зі студентами, які вивчають дисципліну «Інклюзивна освіта», спрямовані на формування культури розумової праці студентів, розвитку їхньої педагогічної майстерності і професійних компетентностей.

Перспективами подальшого наукового пошуку може стати створення методик психолого-педагогічної діагностики рівня розвитку культури розумової праці студентів педагогічних ЗВО.

Список використаних джерел

1. Ібрагім Ю. С. Формування культури розумової праці студентів вищих педагогічних навчальних закладів у процесі навчання : автореф. дисс. ... канд. пед. наук : 13.00.09. Харків, 2010. 24 с.
2. Зубра А.С. Культура умственного труда студента : пособие для студентов высших учебных заведений. Минск : Дикта, 2006. 228 с.
3. Дрокіна А. Квазіпрофесійна діяльність як ефективний чинник забезпечення педагогічної взаємодії в процесі підготовки майбутніх вчителів початкової школи. *Матеріали конференцій МЦНД.* Вінниця, 2020. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/mcnd/article/view/6708>.

ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

Заказнов Володимир Федорович,
*заступник начальника кафедри медицини катастроф та військової медицини,
Державний заклад «Дніпровський державний медичний університет»,
E-mail: med_em.dma@ukr.net*

Бабенко Володимир Олександрович,
*викладач кафедри медицини катастроф та військової медицини,
Державний заклад «Дніпровський державний медичний університет»,
E-mail: vlalb1947@gmail.com*

Чернета Валерій Миколайович,
*викладач кафедри медицини катастроф та військової медицини,
Державний заклад «Дніпровський державний медичний університет»,
E-mail: valeriycherneta@gmail.com*

Сучасний світ динамічно змінюється, а разом з ним змінюється і сучасна освіта. Карантинні заходи у зв'язку з пандемією коронавірусу акцентували увагу на необхідності

застосування інтерактивних засобів у навчанні, які дають можливість приєднатися до світових лідерів освіти як у навчальному процесі, так і у виробничому. Адже великі компанії постійно навчають своїх працівників (за власні кошти!) та одночасно шукають для себе потенційні кадри, до яких часто висувають додаткові вимоги: досконале знання іноземних мов, уміння працювати в команді, постійно самовдосконалюватись та працювати на упередження вимог часу, а також здатність безпечно виживати в різноманітних нештатних ситуаціях тощо. Враховуючи те, що на сході України вже не один рік іде збройне протистояння російській агресії, питання особистої та колективної безпеки наших громадян потребує особливої уваги й постійного удосконалення.

Згідно із сучасними вимогами до навчання у закладах вищої освіти активна діяльність викладачів повинна бути спрямована на підвищення рівня підготовки студентів не тільки під час планових занять, але й у позаурочний час. Навчання сьогодні – процес безперервний. Молодь не може бути обмежена у навчанні тільки стінами навчального закладу. Це можуть бути гуртки, секції, навчальні клуби тощо. Адже завдання вищої школи – підготувати не лише професійного фахівця, а й всебічно розвинуту особистість. Саме таку активну систему навчання постійно удосконалює та втілює у життя колектив викладачів кафедри медицини катастроф та військової медицини Дніпровського державного медичного університету (далі – ДДМУ).

Із перших днів відновлення роботи кафедри (2016 р.) в ДДМУ створено та постійно діє науковий медичний гурток. Основний напрям його роботи – поглиблена підготовка майбутніх лікарів за спеціальністю «медицина невідкладних станів» та «військова медицина». Робота гуртка складається з теоретичної та практичної складових. Теоретична складова передбачає підготовку студентами доповідей, рефератів та відеоматеріалів, роботу з науковим матеріалом. Зокрема були висвітлені такі теми: «Теорія інформаційного метаболізму», «Міжнародний комітет Червоного Хреста та його завдання». У жовтні 2020 р. студенти I–II курсів ДДМУ та найбільш підготовлені викладачі взяли участь в оксфордських дебатах за темами: «ГМО, за і проти», «Профілактика щеплення, за і проти». Практична складова включає заняття з надання медичної допомоги у випадку невідкладних станів. І, як показує статистика, кількість охочих навчатися та оволодівати практичними навичками домедичної допомоги з кожним заняттям зростає.

Щороку, у квітні, до всесвітнього Дня охорони праці в ДДМУ проводиться конкурс малюнків «Охорона праці очима молоді» та пам'яток цивільного захисту з рекомендаціями щодо дій населення під час виникнення можливих надзвичайних ситуацій. А в останній тиждень травня, під час проведення «Дня цивільної оборони», шефами-працівниками ДСНС та Держгірпромнагляду відзначені найкращі роботи студентів, що стосуються цієї сфери. Переможці робіт нагороджуються грамотами. У результаті такої «наочної агітації» вдається сформулювати зв'язок між отриманими теоретичними знаннями і розумною поведінкою молоді в позаштатних ситуаціях.

Уже стало традицією серед першокурсників після вивчення курсу «Безпека життєдіяльності» проводити інтелект-шоу під девізом «Захисти себе сам». На таких заходах студенти закріплюють знання з основних положень законодавчих документів зі сфери охорони праці та цивільного захисту, навчаються адекватній поведінці у випадку можливих критичних ситуацій, напрацьовують практичні навички щодо надання само- та взаємодопомоги. Обов'язковою складовою навчально-методичних комплексів є відео- і фільмотеки та комп'ютерні програми. До цієї роботи залучаються найбільш підготовлені студенти.

На наш погляд, на особливу увагу заслуговує досвід:

- упровадження в навчально-виховний процес новітніх форм та методів навчання з візуальним супроводженням навчальних дисциплін, а також використання структурних схем, рецензування контрольних робіт та науково-дослідницьких завдань;

- створення банку інформаційних технологій для проведення різних видів занять, складання тестів з перевірки засвоєння навчального матеріалу студентами, проведення тематичних бесід та виховних годин.

В університеті широко використовується тестовий контроль знань та індивідуальне відпрацювання практичних занять, відеофільми, а також інформаційні матеріали Інтернету. Деякі із них монтували, перекладали та озвучували державною мовою самі студенти.

З появою нових інформаційно-комунікаційних технологій наукові бібліотеки вишів перейшли від зберігання інформаційних ресурсів на папері до накопичення й розповсюдження електронних джерел інформації, створення електронних бібліотек. Як наслідок, останнім часом активізувалась робота студентів з наукової діяльності. Найбільш підготовлені студенти беруть участь у проведенні наукових, у тому числі й міжнародних конференцій. Їхні доповіді публікуються у відповідних збірниках матеріалів конференцій.

З 2008 р. в м. Дніпро активно діє волонтерсько-студентський клуб БАКС: «Бути Активним Кожної Секунди!». До його складу входять студенти різних вишів, але їх об'єднує одне: не стояти осторонь коли потрібна допомога! Неодноразово члени клубу були задіяні в масових флешмобах: «День без транспорту», «Живі шахи», «День міста», «Єдиний велодень», «Улюблена книга», «Молодь за мир!» та інших. «Баксівці» – часті гості військового шпиталю. Вони провідують поранених бійців, виступають перед ними з творчими концертами.

Традиційно, напередодні Дня студента, перед початком зимового періоду, найбільш підготовлені студенти-фігуристи проводять на ковзанці флешмоб-тренінг «МЕДИКИ СТОЯТЬ ТВЕРДО!». Майбутні лікарі показують всім присутнім, як уникнути падіння, як правильно групуватися, щоб мінімізувати отримання травм якщо падіння таки неминує, і, найголовніше, як надавати допомогу потерпілим. Крім того, завдяки ініціативі самих учасників було знято відеоролик-інструктаж для поширення цієї корисної інформації.

Валерій Чернета, керівник клубу БАКС з 30-річним викладацьким досвідом, впевнений, що покращення якості підготовки у навчальних закладах залежить не тільки від планової, але й від всебічної підготовки наших випускників. Для цього викладачами кафедри медицини катастроф та військової медицини ДДМУ робиться все можливе.

Вміння працювати самостійно стало у нагоді для всіх студентів при переході на дистанційне навчання у зв'язку з карантинном. Згідно з відповідними наказами ректора нашого університету освітній процес був продовжений з використанням технологій електронного навчання. Було розміщено навчальний контент у мережі Internet шляхом створення та публікації оголошень (новин) на сторінці «Дистанційне навчання» на офіційних сайтах ДДМУ, була створена закрита група у Фейсбуці для кожного навчального підрозділу. Колективом викладачів кафедри підготовлені і доведені тестові та індивідуальні завдання до кожного студента, критерії щодо їх оцінювання. За результатами першого тижня навчання були виявлені і власні прогалини. Так, студенти паралельних груп, спілкуючись між собою в електронній мережі, під час виконання одного й того ж варіанта завдання, почали активно «допомагати» один одному. У результаті була проведена калібровка більшості тестів, щоб питання в однотипних варіантах не повторювались. Такими кроками ми долаємо психологічний бар'єр, готуючи студентів-медиків, включно майбутніх офіцерів медичної служби, до подальшого накопичення необхідних знань.

Навіть в умовах карантину більшість майбутніх лікарів відгукнулись на проведення волонтерської акції – STUD MED HELP. Ідею для її проведення підказали самі активісти-баксівці. Велика вдячність всім тим студентам, хто без ризику для себе знайшов час та можливість простягнути руку допомоги ближньому, показавши цим самим, що він працює особисто і за покликом серця. Студенти-волонтери надіслали коротенькі фотозвіти з описом своїх благодійних вчинків, як приклад для інших. Впевнений, що наші майбутні випускники зроблять ще багато добрих справ після закінчення терміну карантину, адже акція благодійності буде тривати. Її гасло: «Добро та користь – справа честі!».

Ще однією подією стало відкриття на кафедрі медицини катастроф та військової медицини музею Героям АТО (ООС). З'явилися перші експонати, оформлено фотостенд «Тим, хто загинув під час виконання професійних обов'язків, Героям-медикам сучасності». Крім того, в поточому р. безцінним подарунком став гімн нашої кафедри, створений кандидатом філологічних наук, членом спілки журналістів України Костянтином Семеновичем Дубом.

У березні 2021 року студенти кафедри медицини катастроф та військової медицини Дніпровського державного медичного університету мали змогу розширити свої практичні знання та уміння з первинної військово-професійної підготовки на базі військової кафедри Національного технічного університету. У ході проведеного заняття майбутні військові лікарі мали можливість долучитися до роботи з сучасним озброєнням та військовою технікою, включаючи отримання знань з технічної характеристики танків, БМП та БТР, що знаходяться на озброєнні української армії і сьогодні. З особливим трепетом кожен зі студентів зміг не тільки почути та побачити, але й доторкнутися до частинки військової історії, відчувши себе справжнім танкістом, що спостерігає за оточуючим середовищем зі сторони екіпажу.

Звісно ж, особливої уваги заслуговує проведена лекція з тактичної медицини, що розширила та поглибила знання стосовно поетапного проведення домедичної допомоги на полі бою. Санітарний інструктор військової частини А1314, маючий великий військовий досвід у бойових діях на сході України, детально розібрав можливі варіанти дій в екстремальних умовах, що зможуть врятувати не одне життя.

Отриманий у цей день досвід ще неодноразово знадобиться у майбутньому військовим лікарям як для сьогодення, коли проходитиме військовий збір, так і у віддаленій перспективі, коли кожен зі студентів стане практикуючим лікарем.

Висновки:

1. Рівень підготовки у навчальних закладах має пряму залежність від якості підготовки педагогічного складу й самонавчання студента, як майбутнього фахівця, та всебічно розвинутої людини.

2. Настав час розробити та затвердити на державному рівні змішану програму навчання MOODLE, що поєднає планове і онлайн навчання.

3. Необхідним є постійне навчання найбільш мотивованих викладачів, створення сучасної системи моніторингу освітнього процесу.

Отже, нова сучасна парадигма освіти – це навчання упродовж усього життя! У такий нелегкий час, який наразі переживає наша держава, вона є одним із пріоритетних завдань сьогодення у сфері освіти на благо процвітання всієї української спільноти [1].

Список використаних джерел:

1. Рочник українсько-словацький : збірник наукових праць. Словачія, 2020. С. 127–131 (ISBN 978-80-89926-13-8).